

не представља само *потпуно разилажење различитих стања*, већ исто тако и њихово довођење у везу. Хегел указује на стару, познату систематизацију насталу на темељу разликовања специфичних човекових чула, која разликује *ликовне уметности*, уметост тонова – *музику* и говорну уметност – *поезију*, али наводи да они који желе да застану код чулне стране уметности и да на основу ње врше поделу – западају у *забуну*, јер за основу поделе узимају најапстрактнију страну ствари, уместо да се окрену њеном конкретном појму. Хегел сматра да уметност има једну, једину дужност: да истину, онакву каква је у духу, изнесе пред наше чулно опажање, и то у њеном тоталитету: измирену са објективношћу и чулношћу. Разматрање нужности и детаљних страна појединачних чула Хегел не сматра задатком естетике, него *филозофије природе*, додајући да је једино питање које у том контексту занима естетику управо малочас наговештено питање: да ли су чула по свом појму способна да буду органи схватања уметничких дела, а ако нису, која од њих имају ту способност.

Ман примећује да је Хегелова подела на три форме развоја идеала у посебне форме уметнички лепог много сложенија од пуко повесне: прва два момента јесу „историјски“, док је трећи заправо „симболички“, дакле, подлеже једној крајње дубокој, спекулативној систематизацији. У даљем разматрању показаће се кључне тезе како развоја форми уметности у повесном смислу, тако и Хегелове поделе на појединачне врсте уметности. Када је реч о развоју идеала у посебне форме уметнички лепог, разликују се симболичка, класична и романтичка форма уметности, за нашу тему значајне из перспективе односа између чулног и духовног, која ће неминовно водити развој апсолутних форми духа и преко уметничке, чулно-појавне сфере – прво у представну, а потом у појмовну сферу.

Симболичка форма уметности, односно развоја идеје уметнички лепог као идеала, тиче се епохе у којој та идеја још увек не доспева да постигне прави однос, а сâмим тим ни баланс, између чулног и духовног, садржине и форме, материјала и идеје. Она представља *прву* форму уметности, обележену тражењем, превирањем, загонетношћу и узвишеношћу, која, према Хегеловим речима из *Филозофије религије*, није стигла до одредбе духовног, па дакле, „симбол није чиста лепота“ већ обухвата и уврнуто, фантастично и оно што није лепо. Приликом посматрања симболичког наше интересовање усмерено је на потребу да сазнамо унутрашњи ток и *процес постанка уметности*, уколико се он може извести из појма идеала који се развија у праву уметност, те стога њени ступњевни представљају *прелазе ка правој уметности*. Хегел